

אוניברסיטת בר-אילן
המחלקה למדעי המדינה

מדינת הרווחה
קורס בחירה שנתי (71-939-30)
שנה"ל תשס"ז
מרצה: ד"ר עופר אריאן

מועד: סמסטר א' וב' - יום ו'
טל': (ב) 08-8676212, (מ) 054-6608016
E-mail: oferarian@013.net.il
שעת קבלה: בתיאום מראש

תוכן הקורס ומטרותיו

בשנים האחרונות חלים שינויים רבים הנוגעים לדפוסי היחסים הכלכליים והפוליטיים שבין המדינות המערביות המודרניות. אנו עדים למגמות סותרות של פתיחות וסגירות ולמהלכים הנראים על-פניהם כנוגדי האינטרסים הלאומיים המוצהרים. שני מוקדי דיון ילוו את הקורס שלהלן: הראשון – בחינתו של מושג "מדינת הרווחה המודרנית", השני – בחינתה של הסוגיה הגלובלית. נעסוק בעיון בשורשי התופעות הללו, ונסה להבין סוגים שונים של השפעות הדדיות.

דרישות הקורס

1. קריאת חומר ביבליוגרפי:

- a. קריאת החומר הביבליוגרפי היא חובה. הקריאה צריכה להיעשות לאורכו של הסמסטר כולו ובהתאם להתקדמות ההרצאות. החומר הביבליוגרפי - בין אם נדון בכיתה ובין אם לא - יהווה בסיס לבחינה המסכמת.
- b. 30% מציון הקורס = עבודה והצגת רפרט. הסברים יתנו במהלך סמסטר א'.
- c. הגשת עבודה, הצגת רפרט וקבלת ציון עובר בשניהם – מהווים תנאי לזכאות לגשת לבחינה.

2. בחינה מסכמת:

- a. פרטים והבהרות באשר למתכונת הבחינה יימסרו במהלך הסמסטר.
 - b. אין אפשרות להמרת הבחינה במטלה מסכמת אחרת.
 - c. משקלה של הבחינה בציון הקורס – 70%.
3. נוכחות בהרצאות - חובה.
- a. היעדרות לא סבירה תשלול זכאות לבחינה.
 - b. אי הגשת העבודה, אי הצגת הרפרט או קבלת נכשל באחד משניהם – תשלול זכאות לבחינה.

בהצלחה

מדינת הרווחה – נושאים עיקריים לדיון

1. מדינת הלאום, הגלובליזציה ומה שביניהם – מושגי יסוד

Weiss, L. (1998) The Myth of The Powerless State, New York: Cornell Univ. Press, pp. 1-40
תדפיס 10815 (1115786)

Schulze, G. (2000) The Political Economy of Capital Controls, United Kingdom: Cambridge University Press, pp:9-55
בספריה לכלכלה: SCHU 332.46 (512804)

האבחנה בין תהליכים חברתיים לכלכליים, השפעות הגומלין ותוצרים נראים. ייחודה של כלכלת רווחה – הצורך בכלי כמותי לניתוח מדיניות הקצאה למוצרים שלא למטרות רווח

Wilensky, H. (2002) Rich Democracies, London: University of California Press, p.p. 252-260
תדפיס 10935 (1116089)

Esping-Andersen, G. (2002) Why we need a New Welfare State, Oxford: Oxford University Press, p.p. 1-25
תדפיס 10816 (1115788)

תיאוריות התמרוץ הפוליטי, משמעותו הכלכלית והיבטיו הרווחתיים

Bueno de Mesquita, B., Smith, A., Siverson, R., Morrow, J. (2004) The Logic of Political Survival, London: The MIT Press, p.p. 3-36
320.011 LOG (1110404)

כהנמן, ד. ועמיתים (2005) רציונליות, הוגנות ואושר, חיפה: הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה והוצאת כתר, ע.ע. 232-243
128.33 כהנן רצ (1069718)

תיאוריות כלכליות של כלכלה ציבורית ומאפייניה ההשוואתיים של ההוצאה לרווחה.
תוצר ציבורי והביורוקרטיה – הפסד משאבים כלכליים?
עלויות חיצוניות וכלכלת רווחה לאומית

Stiglitz, J. (1999) Economics of the Public Sector, New York: W.W. Norton & Company, p.p. 127-150

בספריה למשפטים: STI (605466) 72(73)

מדינת הרווחה בגלולה המודרני

Wilensky, H. (2002) Rich Democracies, London: University of California Press, p.p. 61-82
תדפיס 10936 (1116095)

Esping-Andersen, G. (2002) Why we need a New Welfare State, Oxford: Oxford University Press, p.p. 178-214
תדפיס 10817 (1115789)

Flora, P., Heidenheimer, A. (eds.) (1981) The Development of Welfare States in Europe and America, London: Transaction Books, p.p. 17-36
361.65 DEV (46045)

מבנה ושינוי של ההיסטוריה הכלכלית המודרנית והשלכותיה על מושג הצדק הדמוקרטי

North, D. (1981) Structure and Change in Economy History, New York: W. W. Norton & Company, pp:1-68, 199-210
אין

Evans, P. (1995) Embedded Autonomy, New Jersey: Princeton University Press, pp: 3-20, 43-73, 181-206, 227-250
תדפיס 10862 (1115796) לעמ' 3-20
תדפיס 10863 (1115801) לעמ' 43-73
תדפיס 10864 (1115802) לעמ' 181-206
תדפיס 10865 (1115804) לעמ' 227-250

מאקרו כלכלה, פוליטיקה גלובלית ואינטרסים לאומיים

Schulze, G. (2000) The Political Economy of Capital Controls, United Kingdom: Cambridge University Press, pp:56-104
332.46 SCHU (512804)

הגדרות כלכליות של מושג מדינת הרווחה- משתנים רלוונטיים להשוואה כמותית.
מושג היעילות הכלכלית של השוק התחרותי וכלכלת רווחה. ניתוח עלות תועלת פרטי מול ניתוח עלות תועלת ציבורי-רווחתי

כשל שוק, יעילות ושוויון כלכלי.

Stiglitz, J. (1999) Economics of the Public Sector, New York: W.W. Norton & Company, p.p. 272-288

72(73) STI (605466) : בספריה למשפטים

תופעות ייחודיות בכלכלת רווחה והשיטות הכלכליות להתמודדות עימן.
כשל שוק והתערבות ממשלתית- אמידת המחיר למוצרים ציבוריים.
עודף יצרן, עודף צרכן רווחה חברתית, פונקציית העדפה חברתית והגישות השונות לחישובה.
חישוב אובדן רווחה ציבורית בשל התערבות ממשלתית בשווקים.

Stiglitz, J. (1999) Economics of the Public Sector, New York: W.W. Norton & Company, p.p. 289-297

72(73) STI (605466) : בספריה למשפטים

הבחנה בין מוצרים ושירותים שיש להם שווקים לבין כאלה שאין להם מחירי שוק.
שיטות להערכת מוצרים שאין להם שוק; שיטת המחירים ההדוניים, הערך הכלכלי של בריאות ציבור ורווחה לאומית.
יעילות כלכלית, שוויון כלכלי, כשל שוק, וקבלת החלטות בתנאי אי-וודאות

Kaplow, L., Shavell, S. (2002) Fairness versus Welfare, London: Harvard University Press, p.p. 403-456

(1114476) 10739 תדפיס

כלכלת בריאות
כלכלת חינוך
כלכלת זקנה
כלכלת מגדר (מין, גיל, העדפות)

Wilensky, H. (2002) Rich Democracies, London: University of California Press, p.p. 577-636

(1116072) 10943 תדפיס

Stiglitz, J. (1999) Economics of the Public Sector, New York: W.W. Norton & Company, pp. 420-441

72(73) STI (605466) : בספריה למשפטים

Esping-Andersen, G. (2002) Why we need a New Welfare State, Oxford: Oxford University Press, p.p. 130-172

(1115790) 10818 תדפיס

ביטוח לאומי כמושג בכלכלת רווחה
מבוא לניתוח עלות-תועלת
סוגים שונים של CBA (Cost Benefit Analysis).
שלבים שונים לניתוח עלות-תועלת

Stiglitz, J. (1999) Economics of the Public Sector, New York: W.W. Norton & Company, p.p. 353-381

72(73) STI (605466) : בספריה למשפטים

משבר מדינת הרווחה : הסברים כלכליים לנסיגת מדיניות הרווחה בשנות ה-70 למאה העשרים.
הצדקה והאפשרות לקיומה של מדיניות רווחה בעידן הכלכלה הגלובלי

Castles, F. (2004) The Future of the Welfare State, Oxford: Oxford University Press, pp. 73-116

(1115817) 10866 תדפיס

Pierson, P. (1994) Dismantling The Welfare State?, New York: Cambridge University Press, p.p. 164-182
361.610973 PIE (400039)

Geyer, R., Ingebristen, C., Moses, J, (eds.) (2000) Globalization, Europeanization and the End of Scandinavian Social Democracy?, London: Macmillan Press, p.p. 23-44
תדפיס 10867 (1115829) לעמ' 23-44

כלכלת שוק, כלכלה מרקסיסטית, כלכלה מתערבת והממסד הפוליטי הלאומי

Clark, B. (1998) Political Economy, London: Praeger, pp:21-104
תדפיס 10870 (1115886) פרק 2 עמ' 21-37
תדפיס 10871 (1115889) פרק 3 עמ' 41-53
תדפיס 10872 (1115895) פרק 4 עמ' 55-70
תדפיס 10873 (1115897) פרק 5 עמ' 71-87
תדפיס 10874 (1115898) פרק 6 עמ' 90-103

Greenfeld, L. (2001) The Spirit of Capitalism, Cambridge: Harvard University Press, pp:27-224
אין

כלכלת הרווחה והכלכלה הגלובלית

Wilensky, H. (2002) Rich Democracies, London: University of California Press, p.p. 637-674
תדפיס 10942 (1116071)

Swank, D. (2002) Global Capital, Political Institutions, and Policy Change in Developed Welfare States, Cambridge: Cambridge University Press, p.p.122-160
תדפיס 10924 (1116010)

שורשי התגבשותה של מדינת רווחה

Esping-Andersen, G. (2000) Social Foundation of Postindustrial Economies, Oxford: Oxford University Press, pp:13-95
תדפיס 10816 (1115788) לעמ' 13-25
תדפיס 10819 (1115792) לעמ' 26-67
תדפיס 10820 (1115794) לעמ' 68-95

Goodin, R.;Headey, B.;Muffels, R.;Dirven, HJ. (1999) The Real Worlds of Welfare Capitalism, Cambridge University Press, pp:21-124
361.65 REA (453197)

סוגים שונים למדינות רווחה, שינויים ותהליכים – מה בינם לבין המשך התגבשותן של חברות לאומיות

Kornai, J.; Eggleston, K. (2001) Welfare, Choice, and Solidarity in Transition, Cambridge: Cambridge University Press, pp:100-187
בספריה להיסטוריה: 362.10947 KOR (490997)

Goldberg, G.S.; Rosenthal, M.G. (2002) Diminishing Welfare, London: Auburn House, pp:1-32,33-74,75-102, 103-148, 149-180
תדפיס 10925 (1116012) עמ' 1-32
תדפיס 10926 (1116013) עמ' 33-74
תדפיס 10927 (1116015) עמ' 75-102
תדפיס 10928 (1116030) עמ' 103-148
תדפיס 10929 (1116032) עמ' 149-180

סחר בינלאומי ואינטרסים לאומיים נוגדים

Gomory, R.; Baumol W. (2000) Global Trade and Conflicting National Interests, London: The MIT Press, pp:1-74
אין

Pearson, C. (2000) Economics and the Global Environment, Cambridge: Cambridge University Press, pp:21-33
תדפיס 10930 (1116038) לעמ' 21-33

סוציאל דמוקרטיה וקפיטליזם של מדינות הרווחה

פרידמן, מ. "חופש כלכלי וחירות האדם", בתוך: תכלת: סתיו התשס"ג-2002 מס' 13 ע"ע 148-162
כתב עת בספריית מדעי החברה

Gilpin, R. (2000) The Challenge of Global Capitalism, New Jersey: Princeton University Press, pp: 15-51, 88-133
תדפיס 10744 (1114701) לעמ' 15-51
תדפיס 10745 (1114703) לעמ' 88-133

אי-השוויון בהתחלקות ההכנסות במשק והשפעתו על תוצריה המקווים של מדיניות רווחה כלכלית.
הוגנות חברתית כמגבלה כלכלית במישור הלאומי

Esping-Andersen, G. (2002) Why we need a New Welfare State, Oxford: Oxford University Press, p.p. 68-95
תדפיס 10820 (1115794) לעמ' 68-95

Bueno de Mesquita, B., Smith, A., Siverson, R., Morrow, J. (2004) The Logic of Political Survival, London: The MIT Press, p.p. 273-326
320.011 LOG (1110404)

כהנמן, ד. ועמיתים (2005) רציונליות, הוגנות ואושר, חיפה: הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה והוצאת כתר, ע.ע. 189-210
123.33 כהנ.רצ (1069718)

Flora, P., Heidenheimer, A. (eds.) (1984) The Development of Welfare States in Europe and America, London: Transaction Books, p.p. 187-238
361.65 DEV (46045)

Kaplow, L., Shavell, S. (2002) Fairness versus Welfare, London: Harvard University Press, p.p. 15-38
תדפיס 10700 (1114475) לעמ' 15-38

רווחה, בחירה והזדהות לאומית – מושגים במעבר

Geyer, R.; Ingebritsen, C., Moses, J. (2000) Globalization, Europeanization and the End of Scandinavian Social Democracy, London: Macmillan Press Ltd, pp:23-44, 45-84, 85-138
תדפיס 10867 (1115829) לעמ' 23-44
תדפיס 10868 (1115878) לעמ' 45-84
תדפיס 10869 (1115880) לעמ' 85-138

הגדרה מחודשת של מדינת הלאום ושל מושג מדינת הרווחה?

Midlarsky, M. (editor) (1997) Inequality, Democracy, and economic development, Cambridge: Cambridge University Press, pp:156-176, 202-226, 269-289, 290-318
תדפיס 10931 (1116048) לעמ' 156-176
תדפיס 10932 (1116053) לעמ' 202-226
תדפיס 10933 (1116059) לעמ' 269-289
תדפיס 10934 (1116060) לעמ' 290-318

הניסיון הבינלאומי של המאה העשרים והשפעתו על דפוסי התארגנות במאה הנוכחית

Zijderveld, A. (1999) The Waning of the Welfare State, London: Transaction Pub, pp:93-168

תדפיס 10937 (1116129)

תדפיס 10938 (1116131)

סיבות ומאפיינים לשינויים במבנים לאומיים – "צד הביקוש"

Kornai, J.; Eggleston, K. (2001) Welfare, Choice, and Solidarity in Transition, Cambridge:

Cambridge University Press, pp:188-261

בספריה להיסטוריה: (490997) KOR 362.10947

Hicks, A. (1999) Social Democracy and Welfare Capitalism, Ithaca: Cornell University Press,

pp:153-193,194-252

תדפיס 10939 (1116139)

תדפיס 10940 (1116145)

סיבות ומאפיינים לשינויים במבנים לאומיים – "צד ההיצע"

Kornai, J.; Eggleston, K. (2001) Welfare, Choice, and Solidarity in Transition, Cambridge:

Cambridge University Press, pp:262-274

בספריה להיסטוריה: (490997) KOR 362.10947

דיון מסכם